

Ο καινούριος δίσκος του Θανάση Παπακωνσταντίνου, είναι ένας συγκλονιστικός αντίλαλός μέσα στη σύγχυση της κοινωνίας

Έβγαλε δίσκο ο Θανάσης Παπακωνσταντίνου, λέει. Στην εποχή των μουσικών λιστών στο ελληνικό ραδιόφωνο, των κομματιών που υπαγορεύονται απο μιντιακούς ομίλους και δισκογραφικές, τι σημασία έχουν τα άλμπουμ; Σε μία εποχή που κυριαρχούν οι πλατφόρμες, οι λίστες με μεμονωμένα κομμάτια και τα τραγούδια που αποσπασματικά βρίσκουμε στο youtube, πόση σημασία έχουν πλέον οι παρουσιάσεις δίσκων;

Ανεξάρτητα από το πως διαμορφώνονται οι τάσεις ανά δεκαετία, είμαι της (αυστηρής) γνώμης πως έχει κάποια σημασία το γεγονός ότι, τελικά, τα κομμάτια είναι αδύνατο να ειδωθούν έξω από το σύνολό τους κάθε φορά. Πώς γίνεται να ακούσουμε τον περίφημο «Πεχλιβάνη», για παράδειγμα, χωρίς να λάβουμε υπόψη την άνοδο των βραζιλιάνικων σαπουνόπερων των αρχών της δεκαετίας του 2000, ως προοίμιο ευτελοποίησης της τηλεόρασης, την οποία σατηρίζει ο Θανάσης Παπακωνσταντίνου (ΘΠ). Ο ίδιος μάλιστα σε συνέντευξή του πριν πολλά χρόνια είχε πει, «το έγγραφα όταν είδα ότι οι δικοί μου ήταν αποσβολωμένοι από την τηλεόραση. Το αυτί είναι δύστροπο σαν όργανο, το μάτι όμως είναι πιο δεκτικό κι ανεκτικό. Οι δικοί μου λοιπόν κόλλησαν με αυτήν κι ιδίως με κάτι σαβούρες σαν τις βραζιλιάνικες σαπουνόπερες. Πολύ αστείο είναι να ηχογραφήσετε ατάκες από τέτοια σίριαλ, το τι πλάκα πέφτει είναι άνευ προηγουμένου. Η γιαγιά μου έχει Αλτσχάιμερ και συζητάει με τους ηθοποιούς που παίζουν. Γύρισα κάποια στιγμή -ήμουν στο στρατό κι είχα καιρό να τους δω- και μπαίνω που λέτε μέσα στο σπίτι, λέω γεια, μου λένε ένα ξερό γεια και γυρίζουν στην τηλεόραση ξανά. Κάθισα και σκέφτηκα να ερχόταν ο αέρας από το βουνό να έφερνε μαζί του τα χαλίκια και τα αγκάθια από το βουνό και να τρύπωνε κάτω από την πόρτα και να τα έπαιρνε όλα μαζί του.» (απόσπασμά από συνέντευξη στο anopolis).

✖Fast Forward στο 2023, τίτλος *Urbanum*. Πρώτη φορά αγγλόφωνος τίτλος, και μάλλον όχι τυχαία. Πολλά γίνονται διαφορετικά στη νέα δουλειά του ΘΠ. Μακριά από τις αμιγώς παραδοσιακές φόρμες και έχοντας έντονα την επιθυμία να πειραματιστεί με ήχους, όργανα, ενορχήστρωση, θεματολογία και παραγωγή, το *Urbanum* είναι μάλλον μία απόπειρα στην κατεύθυνση του fusion, με την ευρεία έννοια. Υπάρχουν τμήματα του δίσκου που θυμίζουν από ορχηστρικό Michael Nyman μέχρι την Cesaria Evora και τον dark ambient ήχο των Dead Can Dance. Είναι σαφές ότι στο *Urbanum*, ο ΘΠ αφέθηκε πολύ στην μπάντα του, αφήνοντας την να αυτοσχεδιάσει, περισσότερο από ότι ήδη το έκανε

σε άλλους δίσκους. Στοιχείο της σημασίας του ως καλλιτέχνη εξάλλου, είναι και ότι γνωρίζει πώς να επιλέγει συνεργάτες, και να τους εμπιστεύεται. Όσο τρέχουν τα τραγούδια στα ηχεία, σχεδόν τον κάνεις εικόνα να ξυπνά τα πρωινά, αφού έχει δει κάποιο αλλοπρόσαλλο όνειρο, ας πούμε πως συνοδεύει την Alice Coltrane σε ένα τζαζ κλαμπ στο Σικάγο το 1966, και αργότερα μπαίνει μουδιασμένος στο studio ηχογράφησης στη Λάρισα σχεδόν ως carta bianca, ως avantgarde εξερευνητής ήχων χωρίς όρια από την world/ethnic σκηνή. Αν σε έναν ιδανικό κόσμο εμφανιζόταν ο από μηχανής θεός και τοποθετούσε το *Urbanum* στα Grammy του 2024, τότε η κατηγορία που δικαιωματικά θα του ταίριαζε θα ήταν το global music album.

Προκαταβολικά όμως, οφείλω να πω το εξής. Το fusion από μόνο του δεν συνιστά κάποιο επίτευγμα. Σχεδόν κάθε καλλιτέχνης, βιώνει την στιγμή που νιώθει την ανάγκη να σπάσει τις συμβάσεις που ο ίδιος με κόπο έχει οικοδομήσει, και να συνδιαλλαγεί με τον πειραματισμό. Δεν πρόκειται όμως περί αυτού. Το μεγαλείο αυτής της δουλειάς είναι ότι αυτό το ισορρόπημα ανάμεσα σε διαφορετικούς ήχους και ενορχηστρώσεις, στο *Urbanum* βγάζει απόλυτο νόημα. Το κάθε κομμάτι, χρειάζεται επειγόντως το επόμενο, και ίσως εδώ πρέπει να δούμε τον ρόλο του Andy 'Hippy' Baldwin, του παραγωγού που στο Metropolis Studio του Λονδίνου κατάφερε και μίξαρε όλο το άλμπουμ με τον τρόπο που πλέον τα κομμάτια λένε μία ιστορία. Δύσκολα θα συνέβαινε το αντίθετο, αφού ο Baldwin έχει δουλέψει στο παρελθόν με ονόματα όπως οι Blur και ο Stormzy, και ξέρει τι σημαίνει να διαχειρίζεται πολυεπίπεδο υλικό.

✖Κάπως έτσι το παραδοσιακό έρχεται και δένει με το dark, τα σαξόφωνα αγκαλιάζουν γλυκά τα samples, οι λυρικοί του στίχοι έρχονται και κουμπώνουν πάνω στη μελοποίηση του Μήδειας του Ευριπίδη και αυτό με την σειρά του στην παιδική χορωδία του Δημοτικού Ωδείου Λάρισας. Όλες οι μικρές ψηφίδες του δίσκου δένουν σε ένα σύνολο που, για την ώρα, είναι αυτό που θα ονομάζαμε πρωτοποριακό. Εξάλλου, μόλις πριν λίγες εβδομάδες, ο ΘΠ έδωσε για ελεύθερη χρήση το [ντοκιμαντέρ](#) με τον τίτλο «ΠΕΡΙ-ΛΗΨΗ», το οποίο ο ίδιος ονομάζει μία πρωτόλεια προσπάθειά να συνδέσει τη μουσική με τη φύση. Ένα ντοκιμαντέρ, που θα είχε ενδιαφέρον νομίζω να ειπωθεί ως πρελούδιο για το *Urbanum* και την εξάσκηση πάνω σε μουσικούς αντίλαλους που συσσωρεύει ο ΘΠ μέσα του και τώρα ήρθε η ώρα να απελευθερώσει.

Σε έναν δίκαιο κόσμο, αυτό το άλμπουμ θα γινόταν το διαβατήριο του ΘΠ για μεγάλα φεστιβάλ world music του εξωτερικού. Θα διακινδυνέψω να πω ότι μάλλον αυτό δεν είναι στις προσδοκίες του ή τα ενδιαφέροντα του, όμως αυτό δεν αλλάζει την εμβέλεια που πετυχαίνει το *Urbanum*.

(στίχοι από το ομώνυμο τραγούδι)

Εχθές αργά πήγα τα μάτια μου βόλτα,

όπως βγάζει κάποιος το σκύλο του,

λίγο απ' αγάπη, λίγο από υποχρέωση.

Μια τίγρη συνάντησα πρώτα.

Ξεχείλιζε απ' τον κάδο της ανακύκλωσης
ή να το πω πιο σωστά:
Περισσεύαν τα νύχια της.
Ύστερα, με προσπέρασε
η σκιά ενός θεού,
δροσερή σαν πρωτότοκο φρούτο
και γλίστρησε μέσα στο κτίριο,
που τα ενενήντα τέσσερα χρόνια του
είχαν τρομάξει τη γειτονιά.
Δεν ξαναβγήκε-όρκο δεν παίρνω-
εκτός αν ήταν η λέξη «urbanum»,
που ψέλλισα αυθόρμητα
σαν άκακο παιδί.
Κι ύστερα είδα
τον κηπουρό τον απέθαντο,
που ανέβαινε στη σκάλα να ποτίσει τις γλάστρες,
να ποτίσει τα όνειρα,
τα διψασμένα μάτια.
Η ποίηση είναι βιωματική
κι εγώ- αχ! Μάνα, μάνα μου-
φτιάχνω τον κόσμο που θέλω,
με τη σιωπή, με τις λέξεις,
με το ανώνυμο φτερούγισμα
των αποδημητικών πόθων.